

Jureren van thematische inzendingen

Enige tijd geleden kreeg ik het verzoek of ik eens wat wilde schrijven over het jureren van thematische verzamelingen. Ik heb er enkele jaren geleden eens een lezing over gehouden, dus ik beschikte nog over de nodige aantekeningen. Mijn recente ervaringen in het buitenland (Essen en Mondorf-les-Bains) waar twee van mijn verzamelingen werden gejureerd, waren een extra stimulans om dit artikel te (her)schrijven.

Zelf ben ik thematisch filatelist

Zoals de meeste Nederlandse verzamelaars ben ik begonnen met Nederland en Overzeese Gebiedsdelen, later werd daaraan nog de Bondsrepubliek Duitsland toegevoegd. Ik moet eerlijk zeggen, dat dit niet echt bevredigend werkte: een abonnement bij de Filatelistische Dienst en één keer per jaar de nieuwe albumbladen ophalen bij de plaatselijke postzegelwinkel; dat was het dan wel zo'n beetje. Er moest toch méér zijn dan dat? Na wat stoeien met de verschillende typen portzegels en de tandingen van de jubileumserie uit 1923, kwam ik via de cursus 'Filatelistische vorming' van Bert Langhorst, terecht bij de thematische filatelie.

Dat is inmiddels twintig jaar geleden. Het werkstuk (eenkader) dat ik toen heb gemaakt, moest volgens de cursusleider worden tentoongesteld. Dat deed ik dus 'braaf' en wie schetst mijn verbazing? Ik kreeg er al meteen de hoogste bekroning voor: diamant (1). Het virus had me te pakken en sindsdien ben ik een redelijk succesvol thematisch tentoonsteller. Ik heb onder andere een grote vogelverzameling waarmee ik internationaal al 91 punten (goud) heb gehaald en daarnaast nog een eenkader over eksters (88 punten, groot vermeil) en sinds enkele jaren een verzameling Carnaval (inmiddels zeven kaders). Met deze laatste heb ik bij de in 2017 gehouden Multilaterale Hertogpost in 's-Hertogenbosch 91 punten (groot goud) behaald.

Mijn persoonlijke ervaringen met gejureerd worden

Als tentoonsteller heb ik dus regelmatig te maken gehad met juryleden en ik kan niet zeggen dat dit altijd tot wederzijds genoegen was, en dan druk ik me netjes uit. Je doet je best om iets moois te maken met het materiaal dat tot je beschikking staat en dan moet je van de jury horen dat er teveel 'Russen' in zitten (verwijzing naar een aantal Russische en Roemeense enveloppen), teveel roodfrankeringen bij elkaar op één blad, afstempelingen zijn slecht leesbaar, filatelistische toelichtingen ontbreken en alles bij elkaar is het maar een matige bedoening. Ik chargeer, maar in grote lijnen kwam het daar wel op neer. "Je denkt toch zeker niet dat deze verzameling 90 punten waard is", werd me eens toegevoegd, terwijl ikzelf van mening was, dat dit nu juist wél het geval was, hetgeen een jaar later bij een 'Birdpex' trouwens bevestigd werd. Afijn, degenen die al eens tentoongesteld hebben, herkennen dat vast wel.

Nou zijn gelukkig niet alle juryleden uit hetzelfde hout gesneden, en de laatste jaren zag ik - in elk geval in ons land - een behoorlijke veran-

dering: niet een negatieve benadering, maar een veel meer positief opbouwende instelling. Niet alleen maar negatieve kritiek, maar ook en vooral positieve en - nog belangrijker - adviezen ter verbetering: een aanpassing in het plan, een andere bladindeling, aanbevelen van ander materiaal, spreiding van de tekstblokken, wijze van presenteren en dergelijke meer.

Toen men mij dus enkele jaren geleden vroeg om ook jurylid te worden, heb ik daarover niet lang na hoeven denken.

Hoe werkt dat nou, jureren?

Ik kan vanzelfsprekend alléén maar praten over thematische filatelie (2). Van postgeschiedenis, traditionele filatelie, luchtpost enzovoorts weet ik uiteraard wel het één en ander, maar niet voldoende om ook in die klassen te mogen jureren.

Het is een utopie om te denken dat juryleden van alle thema's verstand hebben. Dat is niet zo (!) en daarmee hebben we dus meteen al de eerste uitdaging te pakken. Hoe kun je nou iets zinnigs roepen over titel en plan - belangrijkste onderdeel van

1

2

de verzameling, omdat daaraan het hele verhaal wordt opgehangen - als het thema voor jou onbekend is? Dat is dan ook de reden waarom het (voorlopige) plan ruim van tevoren moet worden ingeleverd. De juryvoorzitter krijgt al deze plannen en verdeelt ze over de juryleden (3).

De voorbereiding

De juryleden krijgen hierdoor de mogelijkheid om zich in het thema te verdiepen en zich zo een beeld te vormen van welke onderdelen voor dit thema relevant zouden kunnen zijn. Op basis daarvan kan dan beoordeeld worden of het plan een logische opbouw en samenhang vertoont en of het een duidelijk herkenbare rode draad heeft.

De belangrijkste kennisbron voor het thematisch jurylid is internet, en dan vooral Wikipedia, de online, gratis encyclopedie. Deze is vrijwel onmisbaar voor het opzoeken van de meest onwaarschijnlijke thema's. Daarnaast kunnen ook andere, gespecialiseerde internetsites zeer waardevolle informatie leveren en in sommige gevallen kan ook de eigen bibliotheek uitkomst bieden. Het hoeft geen betoog dat het zoeken van informatie een tijdrovende bezigheid is waarmee, bij een deelnemer van tussen tien en twintig, al gauw een groot aantal dagen gemoeid is.

Jurereen vindt altijd in teams van ten minste twee personen plaats en die zullen dus beide deze exercitie moeten/mogen maken. **MOETEN** of **MOGEN**: gelukkig zijn er vaak zeer boeiende thema's bij die het werk wel veraangenamen en ook de eigen algemene ontwikkeling ten goede komen. Als alle plannen zijn doorgenomen en de nodige aantekeningen zijn gemaakt, kan het beoordelen beginnen.

Het werk op de tentoonstelling

Gemiddeld hebben we per verzameling ongeveer een kwartier (vijftien minuten!) de tijd om ons oordeel te vormen (4). Dat er van tevoren huiswerk werd gemaakt, is dus van wezenlijk belang. Binnen de ter beschikking staande tijd wordt getracht een totaalbeeld van de collectie te krijgen: is de ontwikkeling volgens plan, is er voldoende spreiding (aard,

Limphilex 42 te Venlo (30 november en 1 december 2013)

De volgende verzamelingen zijn ter jurering aangeboden:

1.	Het Suezkanaal Overbrugt Sluisloos Grenzen	Laak, H. van de	060-063	2
2.	De macht van de plant	Dries, P.	064-067	2
3.	Route 66 naar de moderne rijkunst	Witter, B.	107-109	2
4.	Hakken en kneden in verleden en heden	Suiveer, H.	176-179	2
5.	Het Panamakanaal	Laak, H. van de	144	2
6.	Oranje boven, Na 3 koningen 4 vrouwen aan het roer	Vullings, J.	015-016	3
7.	Oranje boven, het koningshuis in beweging	Beijer-Vermeulen, J.	017-019	3
8.	Buiten schot, Nederland en de Eerste Wereldoorlog	Dehé, J.	042-047	3
9.	"Aaah... Oooh" Vuurwerk door de eeuwen heen	Beijer-Vermeulen, J.	048-049	3
10.	Schaken	Mijwaart, M.	076-080	3
11.	Molens, door aanpassingsvermogen een overlever	Gelten, G.	118-119	3
12.	De staat Israël en wat er aan vooraf ging	Soest, P. van	128-131	3
13.	Hoofdrol voor Frankrijk en Duitsland	Webers, L.H.	155-157	3
14.	Ukiyo - e	Vaags, H.	194	3
15.	Beet, de hengelsport in volle omvang	Struijs, A.	202	3

3

4

geografisch, tijd) van de gebruikte filatelistische elementen, is de kwaliteit van het materiaal goed, hoe is de presentatie, welke informatie leveren de teksten enzovoorts. Daarnaast wordt ook gekeken of de inzending voldoet aan de regels (SREV) en richtlijnen (*Guidelines*) die voor thematische inzendingen gelden (zie hiervoor de website van de KNBF); deze geven de hoofdlijnen voor de beoordeling aan.

Het belangrijkste hulpmiddel bij het toekennen van punten is het formulier met de glijdende schalen (5). Hierop is per onderdeel aangegeven in welke gevallen men welke hoeveelheid punten zou kunnen geven: hoe beter er op de diverse

onderdelen gepresteerd wordt, hoe hoger het aantal punten dat verdiend kan worden. Om een voorbeeld te noemen: een zeer eenvoudig plan met gebreken levert hooguit enkele punten op, terwijl een logisch uitgewerkt, creatief plan met een duidelijk rode draad misschien wel tien of elf punten krijgt.

Ik geef toe: het is en blijft mensenwerk en dus arbitrair. De ene keer kan de score wat hoger uitvallen, de andere keer wat lager, maar door het werken in teams van twee juryleden worden uitschieters voorkomen.

Aan alle onderdelen worden de punten toegekend en op het beoordelingsformulier vastgelegd, evenals

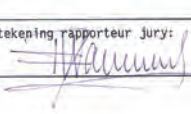
de opmerkingen en/of aanbevelingen (6). Nadat enkele verzamelingen zijn beoordeeld, worden de voorlopige resultaten met elkaar vergeleken om te zien of deze ook ten opzichte van elkaar in de juiste verhouding staan en evenwichtig zijn. Soms is dit aanleiding om de voorlopige resultaten van één of meer collecties bij te sturen. Daarna worden de beoordelingsformulieren bij de juryvoorzitter ingeleverd.

Op een grote tentoonstelling of als er veel inzendingen in dezelfde klasse te beoordelen zijn, kunnen meerdere juryteams ingezet worden. Om de collecties zoveel mogelijk gelijkwaardig te beoordelen, worden enkele inzendingen door meerdere teams beoordeeld en vergeleken die hun resultaten. Meestal blijken de verschillen zeer gering te zijn, niet meer dan enkele punten. Daarna gaat elk team de overige haar toegewezen collecties beoordelen.

Controlerende taak voor de juryvoorzitter

De juryvoorzitter heeft van alle verzamelingen die al eens tentoongesteld werden, het meest recente beoordelingsformulier bij de hand. Vroegere bekroningen komen uit het bestand van de commissaris juryzaken. Als nu de beoordeling te veel afwijkt van de vorige, zij het in positieve dan wel in negatieve zin, zal de juryvoorzitter dat altijd kenbaar maken en volgt overleg. Het juryteam zal de collectie dan opnieuw beoordelen en de herziene resultaten afwegen tegen de eerder genoteerde resultaten. Als de verschillen blijven bestaan, volgt opnieuw overleg met de juryvoorzitter. Wanneer de punten véél lager uitvallen, wordt vaak nog een ander ervaren team gevraagd om een beoordeling te maken. Gezamenlijk wordt dan een besluit genomen over het toe te kennen puntenaantal.

Deze procedure is vastgelegd in de 'Richtlijn voor het tot stand komen van jurybeoordelingen tijdens wedstrijd tentoonstellingen' (7). Uiteindelijk komt de definitieve puntensamenstelling tot stand zoals die op het beoordelingsformulier zal worden vermeld.

RAJA 2000 - LIMPHILEX XXXI		Cat.: 3	
Kader nummer	: 206-210	Weert	dd.: 21-10-00
Inzender	: P.J.A. van Nies		
Woonplaats	: Venlo		
Titel [col.nr 5]: Het gezinsleven van de vogels			
BEOORDELING THEMATISCHE KLASSE			
ONDERDEEL	MAX	PNT	OPMERKINGEN
PLAN	20	15	Geef per subhdst. het aantal bladen. Literatuurlijst weglaten. Blad 2 is overbodig.
ONTWIKKELING (Behandeling) en BELANG	30	20	
FILATELISTISCHE KENNIS, STUDIE en ONDERZOEK	20	15	Vermijd teveel Oost Europese pwst.
KWALITEIT en ZELDZAAMHEID	25	17	
PRESENTATIE	5	4	
TOTAAL	MAX: 100	71	BEKRONING: VERGULD ZILVER
ALGEMENE OPMERKINGEN			
JURY:	P.D. Jopse F.J. Warmenhoven	Handtekening rapporteur Jury: 	

6

Richtlijn voor het tot stand komen van jurybeoordelingen tijdens wedstrijd tentoonstellingen

- Aan de hand van het aantal inzendingen en de diverse groepen (traditionele filatelie, postgeschiedenis, thematische filatelie, enz.) voor deelname in een bepaalde tentoonstelling wordt door de Commissaris Juryzaken/Coördinator Juryzaken het aantal juryleden vastgesteld.
- In overleg tussen de Commissaris Juryzaken/Coördinator Juryzaken en de juryvoorzitter van de betreffende tentoonstelling wordt bepaald welke juryleden uitgenodigd worden om inzendingen te beoordelen.
- Vervolgens bepalen zij beiden welke juryleden welke inzendingen moeten beoordelen.
- Uitgangspunt bij het toewijzen van inzendingen aan juryleden is de groep waarin een jurylid gespecialiseerd is en/of waarop hij voldoende kennis en ervaring heeft.
- De juryleden worden uitgenodigd door de Commissaris Juryzaken/Coördinator Juryzaken.
- De beoordeling van een inzending geschiedt door minimaal twee juryleden (= team), waarvan een lid rapporteur is.
- De rapporteur legt de beoordelingsbevindingen vast op het daartoe bestemde formulier.
- Telkens nadat een team 3 tot 5 beoordelingen gedaan heeft overhandigt de rapporteur de betreffende formulieren aan de juryvoorzitter.
- Deze vergelijkt die teambevindingen met de eventueel eerder uitgebrachte beoordelingen over de betreffende inzendingen.
- Indien een inzending niet eerder is beoordeeld dan geeft de voorzitter het beoordelingsformulier aan de bedienaars van de computer voor verdere administratieve verwerking.
- Ook als blijkt dat het aantal eerder behaalde punten vrijwel gelijk is, geeft de voorzitter het beoordelingsformulier door aan de bedienaars van de computer voor verdere administratieve verwerking.
- Als blijkt dat de door een team toegekende punten in een bepaald geval zouden leiden tot een afwijking (zowel naar boven als naar beneden) ten opzichte van een eerdere bekroning dan legt de juryvoorzitter dit mondeling voor aan het team.
- Afhankelijk van het resultaat van dat overleg kan de voorzitter besluiten:
  - samen met het betreffende team nog eens te kijken naar de betreffende inzending (herbeoordeling); en/of
  - een of meer andere in functie zijnde juryleden te verzoeken de betreffende inzending ook te beoordelen (second opinion).
- Op basis van de herbeoordeling en/of de second opinion wordt de definitieve beoordeling schriftelijk op het daartoe bestemde formulier vastgelegd.
- De voorzitter geeft dat formulier vervolgens door aan de bedienaars van de computer voor verdere administratieve verwerking.
- Na afloop van de jurering wordt een palmares uitgedraaid bestemd voor alle juryleden alsmede voor de organisatie van de tentoonstelling. Daarmee ligt de beoordeling vast voor verdere verwerking door het Bonds bureau van de KNBF.

Versie 12-2-2010/AJ-CJ

7

Lees verder >>>

Het jurygesprek

Daarmee zijn we bij het belangrijkste onderdeel aangeland! Tot hier aan toe verliep alles in rust en vrede: juryleden onder elkaar, die doorgaans (nagenoeg) dezelfde mening zijn toegedaan. Daar waar de meningen niet gelijklopend zijn, wordt door middel van een dialoog getracht de neuzen dezelfde kant op te krijgen. Dat lukt bij mijn weten altijd! Maar hoe vertel ik het de inzender... (8).

Zolang de resultaten beter zijn dan bij voorgaande tentoonstellingen (i.c. een hoger puntentotaal), zal er (meestal) geen vuiltje aan de lucht zijn. Bij gelijkblijvend puntentotaal wordt het al een beetje tricky: de inzenders hebben vorige keer aanbevelingen gekregen die ze braaf hebben opgevolgd en toch resulteert dat niet in meer punten. Bij een lager puntentotaal zou het problematisch kunnen worden. De oorzaak/redenen voor deze lagere beoordeling dienen goed met de inzender te worden besproken, liefst op basis van de glijdende schaal, die hierbij een uitstekend hulpmiddel kan zijn. Het zou toch jammer zijn als de inzender zou besluiten voor de rest van zijn leven niet meer aan tentoonstellingen deel te nemen. Daarmee ontnem je hem het plezier van het tentoonstellen en alles wat daarbij hoort; en wat is een tentoonstelling zonder inzenders?

Inzenders die niet zo'n beste ervaringen hebben opgedaan in het verleden - terecht of onterecht, dat laat ik in het midden - zijn vaak al tot het uiterste gespannen bij de aanvang van het jurygesprek. Het minste of geringste verkeerde woord kan de bom doen ontploffen en dan is het einde zoek. Je moet fluwelen handschoenen aan hebben en in heel voorzichtig gekozen bewoordingen proberen duidelijk te maken waar verbeteringsmogelijkheden liggen. We proberen dus eventuele suggesties voor wijzigingen toe te lichten, aanbevelingen te doen voor verder onderzoek en antwoorden te geven op door de inzender gestelde vragen.

Dat heeft helaas niet altijd het gewenste effect, maar over het algemeen mogen we, naar mijn mening, toch niet ontevreden zijn.

Na de tentoonstelling: hoe nu verder?

Nu is de inzender aan zet. Die moet de tijd nemen om het resultaat van de beoordeling te laten bezinken; vooral in die gevallen dat deze niet naar eigen tevredenheid is. Hij moet nadenken over de opmerkingen, suggesties en aanbevelingen die de jury heeft gegeven en doet er goed aan deze, als het even kan, met andere verzamelaars of in een studiegroep te bespreken. Hij hoeft de adviezen dus niet klakkeloos op te volgen!

Hij moet bedenken dat opvolging van de adviezen geen garantie is voor een hoger puntentotaal bij de volgende tentoonstelling. Dat geldt zeker voor het niet (helemaal) juist opvolgen van adviezen. Hij moet pas wijzigingen aanbrengen, als hij er zelf volledig achter staat en over het daarvoor geschikte filatelistische materiaal beschikt. Het is ook nuttig eens op tentoonstellingen te kijken hoe andere inzenders hun verzameling hebben opgezet. Wellicht dat hun uitwerking inspiratie levert om de eigen verzameling aan te passen?

Soms breidt de inzender zijn collectie uit met een extra kader, want er is

nieuw materiaal aangeschaft en met de adviezen uit het jurygesprek moeten nu de extra punten toch binnen bereik zijn gekomen? Dat is echter bepaald niet zeker, want er zijn veel valkuilen, helaas. Blijft het plan logisch met de voorgenomen uitbreidingen? Is het nieuw aangeschafte materiaal gemiddeld genomen beter, zodat het de collectie naar een hoger niveau kan brengen of is het meer van hetzelfde? Wordt een hoofdstuk niet topzwaar door er te veel pagina's aan te wijden?

Ten slotte

Zoals ik in het begin van mijn verhaal al heb verteld: zolang je als jurylid ook zelf gejureerd wordt en daarbij geconfronteerd wordt met de meest uiteenlopende opmerkingen (die soms kant noch wal raken), probeer je in ieder geval om een beoordeling naar beste eer en geweten tot stand te laten komen. Het moet per slot van rekening een BEoordeling zijn en geen VERoordeling.

Bedenk: juryleden zijn ook maar mensen!

Met dank aan collega Jan Vermeule voor zijn waardevolle opmerkingen en aanvullingen.

